

Rinze Ijbema - Marcus 10, 28b.

1. **[1]** De tweelingbroer van de rijke man uit Marcus 10 – over hem gaat de preek vanmorgen. **[2]** Vanmorgen beginnen we een zoektocht van een aantal weken, een zoektocht langs bronnen van geloof. We zijn op zoek naar waar de Geest van God het hart van ons, mensen, aanraakt. Zo kun je spiritualiteit omschrijven. En we beginnen deze zoektocht vanmorgen in eigen huis, in de gereformeerde traditie waarin we staan. **[3]** En mijn stelling is dat gereformeerden God hebben gezocht en gevonden in het gewone leven. En jij mag van gereformeerden vinden wat je wilt, maar als het klopt dat ze God hebben gezocht en gevonden in het gewone leven, dan vind ik dat een gouden greep. Je hoeft niet door de diepe oceaan, je hoeft niet tegen de hoogste berg op, God is vlak bij je. Als je je brood smeert en als je in de regen fietst, als je Fifa 14 speelt en als je de geraniums water geeft, God is erbij. **[4]** Het hele leven, het gewone leven, helemaal voor Christus. Zo doen gereformeerden dat.

[5] Natuurlijk heb ik die tweelingbroer van de rijke man uit Marcus 10 zelf verzonnen. In de bijbel gaat het nergens over zo'n tweelingbroer. Het lijkt dus alsof ik preek over een verzonnen bijbeltekst, en dat is natuurlijk raar genoeg om er meer over te zeggen. Het punt is dat die tweelingbroer wel in het verhaal verborgen zit. Het verhaal van de rijke man, die werkelijk op zoek was naar God in zijn leven en die werkelijk de juiste dingen deed en die werkelijk de juiste motivatie had. Maar dan komt hij God echt tegen, want hij raakt in gesprek met Christus. Daar moet je mee uitkijken, met spreken met Christus. Je weet nooit wat Hij nu weer gaat zeggen. Kijk maar: 'Ga naar huis, verkoop alles wat u hebt, en geef het aan de armen. Kom dan terug en volg mij.' Dat lukt de arme rijke man niet en hij verdwijnt uit zicht. Maar dat roept de vraag op: wat was er gebeurd als hij het wel had gedaan? Alles verkopen en aan de armen geven en de Heer volgen?

En nu zeg ik: gereformeerden zijn net de tweelingbroer van de rijke man uit Markus 10, de tweelingbroer die het wel gedaan heeft, alles verkopen en aan de armen geven en Christus volgen. Nu heb je helemaal gelijk als je me op de vingers tikt: de gereformeerden die jij kent hebben niet alles verkocht en aan de armen gegeven. Klopt. En toch, ook al handelen ze niet naar de letter van de opdracht van Christus hier, toch geloof ik dat gereformeerde christenen er op uit zijn wel in zijn Geest te handelen: heel ons leven, het gewone leven, is helemaal van de Heer, van Christus. Daarin lijken ze op die verzonnen tweelingbroer die door het verhaal van de rijke man wordt opgeroepen: wat gebeurt er als je het wel doet, alles wat je hebt aan Christus wijden?

2. Voordat we verdergaan met die tweelingbroer is het goed nog even om ons heen te kijken. Ik denk dat ik goede redenen heb om de zoektocht naar God van christenen in de traditie van de reformatie te zoeken in het gewone leven, dat zij/wij als leven voor Gods aangezicht ervaren. Maar je hebt natuurlijk gelijk als je andere typische trekken van kerken uit de Reformatie wilt opnoemen. Je kunt ook goed verdedigen dat het geloof van deze kerken en ook van allerlei opwekkingsbewegingen die in de bedding van de reformatie zijn opgebloeid, dat het een geloof is dat draait om het woord, het woord van God, de bijbel. **[6]** 'Alleen de schrift' is één van de slogans van de reformatie. En die ereplek van de bijbel zorgt inderdaad voor een eigen sfeer, die gereformeerd is en niet Rooms of orthodox. **[7]** Gerrit Dou heeft die spiritualiteit zichtbaar gemaakt in het schilderij van een lezende vrouw. Zie je het licht van de bladzijden spatten? En toch vind ik het feit dat deze vrouw het evangelie leest in haar eigen huis, na de dagelijkse maaltijd, in het gewone leven, meer zeggen over waar zij haar God ontmoet, dan alleen dat bijbellezen zelf. **[8]** Dat je met de bijbel niet alleen kerkdiensten kunt vieren, maar elke dag aan God kunt wijden: dat is de droom.

Of je kunt zeggen dat nadenken, **[9]** redeneren, typisch is voor gereformeerden. Daar zit een vervelende kant aan, dat overal altijd de laatste consequenties uit getrokken moeten worden. Ik geloof eerlijk dat die aandacht voor beredeneren binnen de kerken met de vrijgemaakte bloedgroep sterk aanwezig is. Ze zeggen dat je iemand die in een vrijgemaakte kerk is opgegroeid z'n leven lang kunt herkennen, omdat 'ie je altijd kan uitleggen waarom hij de dingen doet zoals hij doet. Je standpunten kunnen veranderen, de overtuiging waarmee je ze uitdraagt niet. En dat levert natuurlijk een bepaalde sfeer op in een kerk. Nu denk ik dat die hang naar het kunnen uitleggen en verdedigen van je geloofskeuzes te maken heeft met het feit dat deze kerken, de vrijgemaakte kerken, twee, drie generaties geleden geboren zijn uit een strijd, een gevecht. Maar het gevecht zelf ging ergens anders over. Het ging over het hele leven, **[10]** het gewone leven, helemaal wijden aan de Heer.

Of je zegt dat regels **[11]** typisch zijn of waren voor de gereformeerde kerk. Heb je ook een punt. En opnieuw: een mogelijk pijnpunt. Regels zijn er voor de mens, de mens niet voor de regels, en als je dat kwijtraakt, kun je met de beste regels zomaar onmenselijk worden. Als je dat ervaren hebt in een kerk, dan wil ik graag dat je weet dat ik je pijn erken. Wat ik wel van je vraag is dat je ziet dat dit een vloek is die elke club van mensen bedreigt. Zelfs als je een groep hebt die zegt: 'Bij ons mag alles!' – dan is dat een code, een gedragsregel, en je bent niet langer welkom als je vindt dat niet alles mag. Maar ook los daarvan: volgens mij kun je zeggen dat in de gereformeerde traditie de regels

opnieuw niet om zichzelf zijn ingevoerd en gehandhaafd maar om het doel: heel het leven, het gewone leven, helemaal voor de Heer. En daarom: geen ijsje op zondag, elke bijeenkomst beginnen met gebed, kinderen naar een gereformeerde school. Je mag je storen aan de uitwerking en andere keuzes maken. Maar zie je waar ze van droomden?

[12] Heel het leven, het gewone leven, helemaal voor de Heer. 'Geen duimbreed is er op heel 't erf van ons menselijk leven, waarvan de Christus, die áller Soeverein is, niet roept: "Mijn!".' Het gewone leven: eten en drinken, opleiding en werk, politiek en maatschappij. Allemaal voor Christus. Moet je horen, het is voor een dominee gemakkelijk scoren: kritiek hebben op hoe we het vroeger deden of op hoe ze het ergens anders nog doen. Maar weet je wat moeilijk is? Dat je 't zelf goed doet. Het is gemakkelijk om naar een ander te kijken en te zeggen: zo ben ik niet. Prima. Maar wie ben je wel? En ik denk: het is en blijft een geweldige greep, dat dromen van een leven dat helemaal gestempeld is door Christus. En ook als je geen GPV meer stemt en de kwaliteit van niet-gereformeerde scholen serieus neemt, dit zit ons in de genen. **[13]** Waarom denk je dat we zo royaal de voedselbank steunen, op dankdag? Omdat biddag en dankdag, eten en drinken, omdat al die dagelijkse dingen voor ons besef alles met God te maken hebben.

Waarom denk je dat we onze kinderen dopen? **[14]** Uit water zijn wij geboren, als kerk en als gelovigen. Die kerkstrijd van zeventig jaar geleden ging over de doop. Waarom doop je je kinderen, als je ze doopt? Is dat omdat je hoopt dat er ooit in hun leven iets bijzonders gebeurt, waarna ze bij God gaan horen? Nee, zeiden mijn pake en mijn beppe, en zeiden jouw geestelijke of biologische ouders of overgrootouders. Heel het leven, het gewone leven, is helemaal voor de Heer. Het leven van onze kinderen, vanaf het begin, helemaal voor de Heer. Hij is er zelf mee begonnen, hier raakt zijn Geest onze harten, Heer: heel ons leven, alles is van U en voor U. Alles op aarde is nauw verbonden met de hemel, dankzij God die keer op keer gezegd heeft: 'Ik ben jullie God, jullie zijn mijn volk.'

3. Terug naar mijn zelfverzonnen tweelingbroer, de rijke man die wel naar Jezus luisterde en alles opgaf en de Heer volgde. Best jammer dat ik hem verzonnen heb, want ik ben knap nieuwsgierig naar hoe het met hem zou aflopen. Zou het goed aflopen met hem, met zijn kinderen en kleinkinderen? Zou hij het volhouden, het volgen van de Heer, heel zijn leven lang met heel zijn leven? We zullen het nooit weten... Of toch wel? Als de rijke man verdrietig wegloopt gaat het verhaal verder. Jezus zegt hoofdschuddend dat alleen een direct ingrijpen van God in het hart van een rijke ze kan redden. Dan valt Petrus in: **[15]** 'Heer, wij hebben alles achtergelaten om u te

volgen!’ Heel het leven, het gewone leven, helemaal voor de Heer. Petrus is de tweelingbroer, hij en zijn broers, hij en wij. Mooi! Nu kunnen we het weten: hoe loopt het af met de tweelingbroer, hoe loopt het af met ons?

Allereerst: complimenten van de Heer! **[16]** Jezus omarmt de opmerking van Petrus van harte. Hij mag het dus gewoon hardop zeggen, waarschijnlijk met de nodige verwondering: ‘Heer, wij hebben alles achtergelaten om u te volgen!’ Dat wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God: Hij beweegt mensen om zich niet te verschansen in wat ze hebben en wie ze zijn, maar zich aan de Heer te verbinden. En als dat gebeurt, mag je dat hardop zeggen: Heer, uw Geest is echt aan het werk. Dat mag je dan ook vrolijk zeggen, als je het herkent in je eigen gemeente. Zeventigduizend Euro erbij door een spontane actie voor de kerk? Zie je wel, de Geest werkt. Een berg van houdbare producten voor de voedselbank? Doe niet of het niks is, want dan doe je de Geest van God zelf te kort. De kerk van je ouders en grootouders, die het nodige en dan nog wat meer hebben geïnvesteerd om de Heer te dienen? Halleluja, prijs de Heer.

Christus reageert positief, niet alleen maar als Hij *terugkijkt* op wat Petrus, de goede tweelingbroer, voor Hem overhad, Hij kijkt ook even *de toekomst* in. Let op: geld lenen kost geld, maar investeren in het Koninkrijk levert dikke winst. Wat je nu je familie kan kosten en je land en je huis, **[17]** je zult het eerst dubbel en dan in het kwadraat terugkrijgen. Dubbel in dit leven: familie en vrienden en een dak boven je hoofd. Ik denk dat Jezus hier van de kerk spreekt. Zo’n Petrus, die nu rondzwerft met zijn meester, zonder zijn familie, ver van zijn huis, hij mag straks een kerkvader zijn met tientallen, honderden mensen die hem graag hun huis en hun liefde aanbieden. En dan in het kwadraat: als jij denkt dat heel je leven helemaal geven aan de Heer, dat dat al heel wat is, wacht maar tot de Heer heel zijn leven helemaal aan jou gaat geven. Wacht maar.

[18] ‘Al zal dat gepaard gaan met vervolging.’ Oeps. Dat kan dus. Heel het leven helemaal voor de Heer, vandaag al dubbel terugkrijgen en overmorgen in het kwadraat – maar vandaag en morgen gaat het gepaard met verdrukking. Er is geen stormvrije zone. Je kunt je kind dopen, maar het water verdampt en het beschermt je kind en jou niet tegen tegenslag, tegen pijn, tegen de trucs van de tegenstander. Dit is belangrijk. Je kunt heel je leven, helemaal, wijden aan de Heer – en toch verdrukking. Het is goed om alles aan de Heer te geven, maar je moet niet denken dat je dan klaar bent. Dat moet je als kerken niet denken: nu, of in de jaren zeventig, of in de jaren dertig, of in de jaren wanneer-ook-maar, nu zijn we klaar. Dat kan niet. Dat moet je als gelovige niet denken: nu ben ik dertig, nu ben ik zeventig, nu heb ik het op een rijtje. Nu heb ik God op zak, en als iedereen zou

doen als wij, dan zouden zij ook binnen zijn. Hé, tweelingbroer, wordt wakker. Zodra het jouw methode wordt, is het niet langer houdbaar. Dát merk je als de verdrukking komt.

4. Maar hoe moet je dan verder? Hoe moet je als kerken verder, als de tijden veranderen, en de kerken mee veranderen? Hoe moet je als gelovige verder, als je het enthousiasme dat je eens had niet meer terug kunt roepen? Wat doe je dan? Hé, tweelingbroer, wordt wakker. Misschien helpt het je als je Petrus verder volgt. ‘Heer, wij hebben alles achtergelaten om u te volgen!’ En de Heer kijkt hem vol vreugde in de ogen. ‘Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar. Omdat je betrouwbaar bent gebleken in het beheer van een klein bedrag, zal ik je over veel meer aanstellen. Wees welkom bij het feestmaal van je Heer.’ Maar een paar maanden later kijken diezelfde vriendelijke ogen van de Heer dezelfde Petrus opnieuw aan, maar nu één groot vraagteken. **[19]** ‘Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief?’

Petrus had zijn Heer verloochend. Niets van zijn leven had ook nog maar iets met die man die vroeger zijn Heer was te maken. Dat had hij gezegd, drie keer. ‘Ik ken hem niet eens!’ Ik weet dat jij en ik en ook de kerken waar we bij horen zo’n val niet per sé hebben beleefd. Wij zijn Petrus niet. Maar hij is wel mijn broer, en Jezus is wel mijn Heer. En dit kan dus, dat je Hem, je Heer, eerst hebt horen vragen: mag ik de regie over je hele leven? En jij leeft je er helemaal in uit: Heer, hier is het! En jij hebt er plezier in en je Heer heeft er plezier in. En toch, een paar decennia later, kan Hij zomaar opnieuw voor je staan en deze keer wil Hij dit weten: ‘Houd je nog van Mij?’ Wat een ontstellende kwetsbaarheid van je Heer. Zoals je kinderen, voor wie je alles over hebt, zoals zij naar je kijken en hun ogen vragen of je ook echt van ze houdt. Wat zeg je dan? ‘Houd toch op, ik heb je verdikkeme alles al gegeven, wat wil je nou nog meer?’ Of voel je aan dat je Heer met zijn kwetsbare vraag jou een stap verder wil brengen? ‘Heer, u weet dat ik van u houd.’ En zijn ogen stralen nog blijer dan ooit.

Een sterke kant van gereformeerde spiritualiteit is de zoektocht om het hele leven, **[20]** het gewone leven, helemaal aan de Heer te geven. Geef dat niet op, nooit, want het is een gouden droom. Vul het wel aan, verstar er niet in, en laat je geloof steeds opnieuw verdiepen. Het bijzondere van onze God, de God van Abraham, Isaak en Jakob, is dat Hij met je meegaat en met zijn volk meegaat. Tijden veranderen, wij veranderen, vormen van geloof kunnen komen en gaan, maar die God van ons wil dat volk van Hem leren dat elke nieuwe situatie opnieuw Hij jou nieuwe vragen kan stellen die dán de juiste vragen zijn. **[21]** Blijf nieuwsgierig naar wat zijn vraag aan jou vandaag kan zijn, waar Hij vandaag je leven binnenkomt.

De grondwet van het Rijk van Christus is: **[22]** vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten. Wat dat voor jou betekent zul je pas echt begrijpen op de dag dat je voor de Heer verschijnt en Hem in de ogen mag kijken. Wat dat in elk geval betekent is dit: dat als je denkt dat je binnen bent, dat de Heer je dan overnieuw laat beginnen. Dat voelt frustrerend, voor een kerk, voor je zelf. Maar de Heer zegt dat het niet anders kan. Blijf om je heen kijken, waar je zijn vriendelijke ogen ziet, waar je zijn stem hoort, waar Hij je hart verfrist met helder water uit de bron.

Amen.